Bilaga 3 A

Färgning av avloppsvatten

(Bearbetat textmaterial från Avloppsinventeringsmanual, Miljösamverkan Västra Götaland 2007)

De flesta små avloppsanläggningar har någon form av slamavskiljare. Efter slamavskiljaren kan det finnas en stenkista, en infiltrationsanläggning eller en markbädd. Men, det förekommer även att det saknas ytterligare reningssteg. Från äldre fritidshus med låg sanitär standard kan avloppsanläggningen enbart bestå av ett rör, som leder vattnet ut i marken. För att utreda om det sker någon rening i infiltrationen/markbädden eller om det saknas renings-anläggning efter slamavskiljaren kan avloppsvattnet färgas. Ett utsläpp av otillräckligt renat avloppsvatten kan innebära att det finns risk för olägenhet för människors eller djurs hälsa eller för miljön.

Vid färgning måste det finnas tillgång till rinnande vatten och det är lämpligt att fastighetsägaren eller dennes ombud är närvarande. Om man konstaterar att färgen rinner ut i recipient, i badvik, i vattenbrunn eller tränger fram på marken då vet man att anläggningen inte uppfyller gällande krav på rening. Däremot kan man inte utgå från att anläggningen är tillfredsställande om man inte hittar någon färg.

Kontrollera uppgifter i arkiv

Börja med att kontrollera om det finns uppgifter om avloppsanläggningens utförande och placering i nämndens arkiv eller i diariet. Dessa uppgifter kan överensstämma med verkligheten men det är tyvärr inte alltid så.

Iaktta vegetationen

En gammal markbädd kan ha tätnat vilket gör att spridarledningen fungerar som en utloppsledning med direktutsläpp. Leta efter växter som är avvikande, till exempel rikligt med nässlor eller hallonsnår. Finns det starrväxter som kräver högt grundvatten i infiltrationsområdet?

Färgningsmedel

Eftersom produktvalsprincipen även gäller vid färgning av avloppsvatten bör man välja en färg som inte skadar människors hälsa eller miljön. Minst påverkan har mjölkprodukter, som exempel torrmjölk upplöst i vatten. Kemikalier som ska användas vid färgning av avloppsvatten ska inte vara klassificerade som hälso- eller miljöskadliga ämnen. Ett exempel på en sådan ofarlig fluorescerande grön färg är pyranin. Färger som enligt säkerhetsdatabladet är skadliga för vattenlevande organismer, ej är lättnedbrytbara eller sådana som kan vara hälsofarliga, ska inte användas vid färgning av avloppsvatten

Om man inte ser den gröna färgen, kan utspädda mängder fluorescerande färg identifieras med hjälp av en UV-lampa. Vid direktutsläpp brukar den gröna färgen vara så tydlig att man inte behöver någon UV-lampa. Denna kan dock vara bra när man misstänker att avloppsvatten påverkar vattenkvaliteten i en dricksvattenbrunn.

Färgning

- Lös upp färgen i vatten enligt anvisningar. Använd skyddsutrustning (handskar, ögonskydd) som föreskrivs på säkerhetsdatabladet vid beredning av färgämnet.
- Be fastighetsägaren att spola rikligt med vatten i bostaden/byggnaden
- När vattnet nått slamavskiljaren tillsätts färgblandningen. Häll färgblandningen i den sista kammaren, om möjligt i T-röret. Se till att ”slamkakan” inte hindrar färgen att blandas med avloppsvattnet. Om det finns en fördelningsbrunn kan man med fördel hälla färgen i denna.
- Låt vattnet fortsätta att rinna.
- Gå runt och leta efter eventuella färgutsläpp. Det kan ta ganska lång tid för vattnet att rinna genom avloppsrören. Om det i närheten finns dränerad åkermark bör man titta i dräneringsbrunnar på åkern. Om du inte har hittat någon färg inom skälig tid kan det vara klokt att återkomma efter några timmar eller nästa dag.
- Innan du åker från fastigheten ber du ägaren att stänga av vattnet.

Resultat av infärgning av enskilt avlopp. Foto: Alingsås kommun.